

Obsah

Souhrnné informace o přípravě a hodnocení PT# V-6-2012.....	2
1 Úvod	3
2 Příprava a organizace	3
2.1 Kontrola zdroje (pro stanovení volného chloru)	3
3 Hodnocení odběru	3
3.1 Obecně.....	3
3.2 Dokumentace odběru	5
3.3 Očištění kohoutku před odběrem vzorků, pořadí odběru.....	5
3.4 Měření teploty	5
3.5 Odběr pro chemický rozbor	5
3.6 Sensorické zkoušení na místě odběru.....	6
3.7 Odběr pro mikrobiologický rozbor	6
3.8 Odběr pro biologický rozbor – mikroskopický obraz v pitné vodě	6
3.9 Obratnost při práci	7
3.10 Měření volného chloru na místě.....	7
3.11 Transport vzorků	7
3.12 Kvalita záznamů o měření	7
4 Statistická analýza	7
5 Literatura	8
6 Pořadí během odběru – souhrn	9
7 Před odběrem - souhrn	10
8 Měření teploty - souhrn.....	11
9 Chemický odběr – souhrn	11
10 Sensorické zkoušení na místě – souhrn	14
11 Mikrobiologický odběr – souhrn	15
12 Biologický odběr – souhrn	16
13 Měření volného chloru – souhrn	17
14 Výsledky měření volného chloru – grafy	18
15 Soupis úspěšnosti účastníků	20
Příloha – Checklist účastníka	

Program zkoušení způsobilosti PT#V-6-2012 byl zaměřen na odběry vzorků pitné vody. Odběry prováděli účastníci do vlastních vzorkovnic v rozsahu kráceného nebo úplného rozboru podle vyhlášky č. 252/2004 Sb. Návrh a realizace zkoušení způsobilosti byla prováděna podle standardního operačního postupu SOP V/2. Program uspořádala Expertní skupina pro zkoušení způsobilosti Státního zdravotního ústavu. Toto pracoviště je akreditováno Českým institutem pro akreditaci, o.p.s. jako poskytovatel zkoušení způsobilosti č. 7001.

S veškerými informacemi dodanými účastníky je zacházeno jako s důvěrnými a nejsou bez souhlasu účastníka poskytovány třetím stranám.

Zprávu vypracovaly: Ing. Ivana Pomykačová
Alena Dvořáková

Souhrnné informace o přípravě a hodnocení PT# V-6-2012

Název: Odběry vzorků pitné vody
Označení: PT#V-6-2012
Účel PT: odběry vzorků pitné vody do vlastních vzorkovnic v rozsahu kráceného nebo úplného rozboru podle vyhlášky č. 252/2004 Sb. včetně stanovení volného chloru na místě odběru
Návrh a realizace PT: dle SOP V/2
Organizátor: Státní zdravotní ústav Expertní skupina pro zkoušení způsobilosti Šrobárova 48, Praha 10, 100 42 tel.: + 420 267082514, fax.: + 420 267082271
Vedoucí ESPT: Ing. Věra Vrbíková
Koordinátor: Ing. Ivana Pomykačová
Termín konání: 22.3. a 26.3. 2012
Místo konání: 22.3. – Vodárenská akciová společnost, a.s., Soběšická Brno, budova ředitelství 26.3. – Státní zdravotní ústav, Šrobárova 48, Praha, budova č.5, 1.patro
Počet účastníků: 23
Průběh PT: každý účastník předvedl před auditorem techniku odběru pro stanovení mikrobiologických (biologických) a fyzikálně-chemických ukazatelů a stanovil volný chlor
Zabezpečení kvality: kontrola stability zdroje prováděním kontrolních stanovení volného chloru
Předání výsledků: předání vyplněných odběrových protokolů přímo na místě konání
Způsob vyhodnocení výsledků: podle záznamu na checklistu a odběrovém protokolu dle předem stanovených závažných nedostatků; pro hodnocení volného chloru: za vyhovující jsou považovány hodnoty z-score ležící v intervalu $z \leq 2 $
Určení maximální směrodatné odchylky: jako robustní směrodatná odchylka z výsledků účastníků
Určení přijaté vztažné hodnoty: jako robustní průměr z výsledků účastníků
Termín vydání zprávy: 3.7.2012
Termín vydání opravené zprávy: 4.9.2012
Důvod opravy: Uvedené chybné termíny konání zkoušení způsobilosti. Původně uvedené termíny 23.2.2012 a 26.2.2012 byly nahrazeny termíny 22.3.2012 a 26.3.2012. Opraveno na str. 2, 3, 7 a 17.

1 Úvod

V tomto programu zkoušení způsobilosti Odběr vzorku pitné vody PT#V-6-2012 předváděli účastníci odběr vzorku v rozsahu kráceného nebo úplného rozboru podle vyhlášky č. 252/2004 Sb. [1] a stanovovali volný chlor.

2 Příprava a organizace

Návrh a realizace programu zkoušení způsobilosti vychází z postupu organizátora – SOP V/2.

Toto kolo zkoušení způsobilosti se konalo v Praze na Státním zdravotním ústavu (v budově č. 5 v laboratořích chemie vody) a v Brně v budově ředitelství Vodárenské akciové společnosti, a.s., celkem se účastnilo 23 účastníků.

Každý účastník předvedl před auditorem (Ing. Václav Čadek, Ing. Ivana Pomykačová, Mgr. Petr Pumann a RNDr. Jaroslav Šašek) techniku odběru pro stanovení mikrobiologických, biologických, fyzikálně-chemických a senzorických ukazatelů a stanovil na místě odběru ukazatel volný chlor. Auditři vedli o průběhu odběru podrobný záznam, tzv. checklist. Na místě po ukončení odběru účastníci odevzdali vyplněný odběrový protokol, který společně se záznamem auditorů sloužil jako podklad pro konečné hodnocení účastníka. (Přepis checklistu účastníka je přílohou této zprávy). Kromě povinného stanovení volného chloru na místě odběru bylo zařazeno také stanovení volného chloru v uměle připraveném vzorku.

2.1 Kontrola zdroje (pro stanovení volného chloru)

Současně se stanovením volného chloru jednotlivými účastníky prováděl organizátor také kontrolní stanovení volného chloru, které sloužilo ke kontrole stability zdroje. Odběr vzorků pro toto stanovení byl prováděn pravidelně během celého dne a výsledky kontrolních měření jsou uvedeny v tabulkách 1 a 2.

Tabulka 1 - 26.3.2012

Odběrové místo 1

hodina	hodnota
9:40	0,12
10:10	0,12
11:05	0,16
12:05	0,14
13:15	0,19
14:00	0,19
14:24	0,13
14:28	0,15

Tabulka 2 – 26.3.2012

Odběrové místo 2

hodina	hodnota
10:00	0,13
11:00	0,14
12:10	0,17
13:11	0,21
14:23	0,23

Na obrázcích 1 a 2 (str. 18 a 19) jsou znázorněny výsledky kontrolních stanovení volného chloru společně s výsledky stanovení volného chloru jednotlivých účastníků.

3 Hodnocení odběru

3.1 Obecně

Odběr vzorků pitné vody je obecně popsán ve vyhlášce č. 252/2004 Sb. [1] (dále jen vyhláška). Ve vyhlášce je uvedeno: „§5 Vzorky pitné vody se pro kontrolu odebírají tak, aby byly reprezentativní pro jakost pitné vody spotřebovávané během celého roku a pro celou vodovodní síť. Odběr vzorků pitné vody se provádí v místech, kde mají být splněny požadavky na jakost.; §7 Nestanoví-li tato vyhláška jinak, postupuje se při odběru vzorku pitné nebo teplé vody podle metod obsažených v českých technických normách“. Pro odběr vzorků pitné vody lze použít postupy uvedené v odběrových normách [2-6].

Účastníci měli předvést před auditory odběr pitné vody do vlastních vzorkovnic v rozsahu kráceného nebo úplného rozboru podle vyhlášky č. 252/2004 Sb. [1]. Dle přílohy č. 5 je „účelem kráceného rozboru získávat pravidelné informace o stabilitě vodního zdroje a účinnosti úpravy vody, zvláště dezinfekce (pokud je prováděna), mikrobiologické jakosti a organoleptických vlastnostech vody, a to za účelem zjištění, zda jsou dodržovány limitní hodnoty stanovené touto vyhláškou nebo orgánem ochrany veřejného zdraví na základě zákona (258/2000 Sb.)“. Úplný rozbor zahrnuje všechny ukazatele jakosti pitné vody uvedené v příloze č. 2 vyhlášky. Odběr pro krácený rozbor předvedlo 16 účastníků, pro úplný rozbor 7 účastníků.

Krácený rozbor sestává minimálně z následujících ukazatelů:

Č.	Ukazatel	vysvětlivky
1	Escherichia coli	
2	Koliformní bakterie	
3	Clostridium perfringens	1
4	počty kolonií při 22 °C	
5	počty kolonií při 36 °C	
6	Pseudomonas aeruginosa	2
7	mikroskopický obraz – abioseston	3
8	mikroskopický obraz – počty organismů	3
9	mikroskopický obraz – živé organismy	3
10	amonné ionty	
11	barva	
12	dusičnany	
13	dusitany	
14	hliník	4
15	chlor volný	5
16	CHSK _{Mn} (nebo TOC)	
17	chuť	
18	konduktivita	
19	mangan	6
20	pach	
21	pH	
22	zákal	
23	železo	

Vysvětlivky:

1 – stanovuje se pouze u pitných vod upravovaných přímo z vod povrchových nebo u podzemních vod ovlivněných povrchovými vodami.

2 – stanovuje se pouze u balené pitné vody.

3 – stanovuje se v případě, je-li zdrojem povrchová voda. Je-li zdrojem podzemní voda, stanovuje se pouze v případě ovlivnění podzemního zdroje povrchovou vodou a indikace pomnožování organismů v síti.

4 – stanovuje se pouze při použití vložkovacího činidla na bázi hliníku.

5 – stanovuje se pouze v případě použití prostředků obsahujících chlor. V případě využití vázaného aktivního chloru (např. ve formě chloraminů) pro desinfekci, se stanovuje celkový aktivní chlor. Při použití jiného chemického desinfekčního prostředku se stanoví zbytkové množství příslušné aktivní látky.

6 – stanovuje se pouze v případě, kdy je mangan z vody při úpravě odstraňován.

Předem bylo určeno, které chyby při hodnocení budou považovány za zásadní a budou tak znamenat neúspěch účastníka v patřičné části programu. Hodnocení se skládá ze dvou oddělených částí:

1. Odběr vzorků pitné vody

Odběr pro chemický rozbor: neoznačené vzorkovnice, nepoužití vhodné konzervace vzorků, chybné plnění vzorkovnic, významná neobratnost při práci;

Odběr pro mikrobiologický rozbor: nesterilní vzorkovnice, absence thiosíranu sodného ve vzorkovnici před odběrem, výplach vzorkovnice před odběrem, chybné plnění vzorkovnic, manipulace při odběru vedoucí ke kontaminaci vzorku, nedostatečný objem vzorku pro stanovení požadovaných ukazatelů, neoznačené vzorkovnice, významná neobratnost při práci;

Odběr pro biologický rozbor: absence thiosíranu sodného ve vzorkovnici před odběrem, výplach vzorkovnice před odběrem, chybné plnění vzorkovnic, neoznačené vzorkovnice, významná neobratnost při práci;

Nedostatky transportu vzorků: přeprava bez funkčního chlazení (chladič taška nebo chladič auto);

Nedostatky dokumentace: neexistence odběrového protokolu nebo jeho nevhodnost pro daný účel.

2. Stanovení volného chloru na místě odběru reálného a umělého vzorku

významná neobratnost při práci; z-skóre individuálního výsledku je mimo interval <-2; 2>

3.2 Dokumentace odběru

Všichni účastníci měli s sebou potřebné dokumenty k odběru vzorků a vyplňovali odběrové protokoly.

3.3 Očištění kohoutku před odběrem vzorků, pořadí odběru

V rámci tohoto kola zkoušení způsobilosti bylo požadováno předvést všechny běžně prováděné úkony tedy i úpravu odběrového kohoutku před samotným odběrem vzorků. Všichni účastníci na místě předvedli odstranění perlátoru.

Dle revidované normy ČSN ISO 5667-5 [4] je doporučováno začít odběrem pro chemický rozbor, kterému předchází očištění kohoutku a proplach. Odběr pro úplný rozbor předvedlo 7 účastníků, 6 z nich před odběrem předvedlo očištění ústí kohoutku, následoval odběr pro fyzikálně-chemický rozbor, dezinfekce a odběr pro mikrobiologický rozbor. Pouze jeden účastník odebral samostatný vzorek pro stanovení Cu, Ni, Pb hned na začátku bez odpuštění vody. 13 ze 17 účastníků, kteří předváděli odběr pro krácený rozbor, provedli nejprve odběr pro chemický rozbor, deset z nich předtím kohoutek očistili.

Před odběrem vzorku nechali všichni účastníci odtéci vodu do ustáleného stavu, většina do ustálení teploty, což kontrolovali měřením teploty. Tři účastníci nechali odtéci vodu po dobu 3-5 minut.

Norma ČSN ISO 5667-5 [4] uvádí v kapitole 6.4.1 Vodovodní kohoutky – „Pokud má být kontrolována jakost vody tak, jak je dodávána ke spotřebiteli, potom mají být kohoutky čištěny a proplachovány jednotně po dobu 2 min až 3 min nebo déle, pokud je to nutné, aby bylo dosaženo konstantní teploty před odběrem vzorků. Pokud se odebírají vzorky pro mikrobiologickou analýzu, mají se kohoutky čistit, dezinfikovat a proplachovat. Během odběru má být průtok vody kohoutkem stálý.“

Norma 19458 [6] uvádí, že „způsob odběru vody z vodovodního kohoutku se liší dle účelu vyšetření:

- a) stanovení jakosti vody v rozvodném potrubí – je nutné odstranit všechna připojená zařízení, dezinfikovat kohoutek, propláchnout
- b) zjištění jakosti vody, která je dodávána do kohoutku – je nutné odstranit všechna připojená zařízení, dezinfikovat kohoutek a propláchnout pouze minimálně (k odstranění vlivu dezinfekce)
- c) zjištění jakosti vody, která vytéká z kohoutku – neodstraňují se připojená zařízení, nedezinfikuje se, neproplachuje se“

3.4 Měření teploty

Kontrolu ustáleného stavu při odtáčení vody před zahájení odběrů provedlo 20 z 23 účastníků měřením teploty. Všichni použili digitální teploměry se správnou přesností. 70 % účastníků měřilo teplotu v proudu vody, 26 % měřilo v nádobě s protékající vodou. Jeden účastník nesprávně měřil teplotu v nevytemperované nádobě mimo proud vody (při velkém rozdílu teplot může dojít k ovlivnění teploty vzorku). Kontrolu ustáleného stavu prováděl tento účastník měřením času a naměřenou hodnotu teploty použil jako doplňkový údaj do protokolu o měřeném vzorku. Norma ČSN 75 7342 [7] uvádí měření teploty teploměrem vhodného rozsahu s dělením po 0,05 °C nebo 0,1 °C ponořením teploměru pod hladinu vody (tam kde to podmínky umožňují) nebo měřením ve vytemperované vzorkovnici (ponořením vzorkovnice do vzorku) ihned po odběru vzorku.

Použije-li se jiný postup k měření teploty vzorku, je nutné zajistit, aby se měřila skutečně teplota vody a ne teplota ovlivněná okolím, postup je potřeba uvést do SOP.

3.5 Odběr pro chemický rozbor

Vzorky odebírali účastníci do několika samostatných vzorkovnic, jejich počet závisel na zvoleném rozsahu (odběr pro krácený nebo úplný rozbor) a také na instrukcích analytické, případně subdodavatelské laboratoře.

ZCHR - Vzorky byly odebírány do plastových i skleněných vzorkovnic, většina účastníků vzorkovnice před naplněním nevyplachovala (64 %). Pouze účastník 1180 plnil vzorkovnici s ponecháním vzduchové bubliny, ostatní plnili vzorkovnice zcela. Normy ČSN ISO 5667 [3,4] a metodické normy pro stanovení jednotlivých ukazatelů (např. barva, dusitany) požadují úplné naplnění vzorkovnic a ověření zda se nenachází vzduchové bubliny, čímž se má omezit interakce s plynnou fází a minimalizovat míchání vzorku během přepravy. V případě odběru vzorku pro ukazatele, kde by mohlo dojít ke změně vlivem styku s plynnou fází se doporučuje plnění vzorkovnice mírným proudem vody s přetečením vody nejméně dvojnásobným objemem.

CHSK_{Mn} – 15 účastníků odebíralo vzorky pro stanovení CHSK_{Mn} (9 z nich pro stanovení TOC) do samostatné vzorkovnice, přičemž 9 z nich mělo ve vzorkovnici předem nadávkované konzervační činidlo. Pokud ve vzorkovnici konzervační činidlo nebylo, byla plněna většinou bez vzduchové bubliny, pouze účastník 1198 ponechal ve vzorkovnici vzduchovou bublinu, aniž by vzorek konzervoval.

Kovy většina účastníků odebírala vzorky pro stanovení kovů do samostatných vzorkovnic (v některých případech i do více samostatných vzorkovnic) s přidávkem kyseliny nebo uváděli, že okyselení provádí až v laboratoři.

Konzervace vzorku pro stanovení kovů okyselením je nutná z důvodu zamezení adsorpce kovu na povrch vzorkovnice. Ze stejného důvodu je potřeba, aby se tyto vzorky odebíraly do vyloužených vzorkovnic.

Cu, Pb, Ni – dle požadavků vyhlášky 252/2004 Sb. uvedených v poznámce 25 přílohy 1, se provádí odběr vzorku pro tyto ukazatele specifickým způsobem a to odběrem prvních 1000 ml vody bez předchozího očištění kohoutku, odpuštění vody nebo odběru pro jiné ukazatele. Hygienický limit pro ukazatele měď, olovo a nikl se vztahuje k takto odebraným vzorkům. Takovýto způsob odběru (v případě úplného rozboru) předvedl pouze jeden účastník – 1146.

Senzorika – polovina účastníků provádí senzorické zkoušení pouze v laboratoři. Účastníci odebírali vzorky do samostatných vyplachovaných i nevyplachovaných vzorkovnic bez ponechání bubliny. Jen účastník 1170 ponechal ve vzorkovnici vzduchovou bublinu, což je v rozporu s požadavky metodických norem TNV 75 7340 [12] i ČSN EN 1622 [11]. Účastníci 1146 a 1188 přidávají k odebranému vzorku na místě thiosíran.

PAU a pesticidní látky – vzorky pro tato stanovení odebírali účastníci stejným způsobem do samostatných vzorkovnic. Účastníci vzorkovnice nevyplachovali (norma ČSN 75 7554 [10] vyplachování nedoporučuje) a plnili vzorkovnice bez ponechání vzduchové bubliny, pouze účastník 1404 plnil vzorkovnici s ponecháním vzduchové bubliny. Pouze dva účastníci ze sedmi uvedli přítomnost thiosíranu ve vzorkovnici k ukončení chemických reakcí s volným chlorem.

TOL – tři účastníci odebrali vzorek duplicitně, ostatní účastníci do jedné větší vzorkovnice, všichni je plnili bez ponechání vzduchové bubliny a většina také bez vyplachování (vyplachoval účastník 992). Stejně jako pro stanovení PAU a pesticidních látek pouze tři účastníci přidávali do vzorkovnice thiosíran sodný k dechloraci.

Někteří účastníci dále odebírali samostatné vzorky pro stanovení vybraných kovů (Hg, Ag, Al, Fe, Mn, B), pro stanovení pH, konduktivity, barvy, BTX, PCB, OCP a dalších ukazatelů. Přehledy způsobu odběru vzorku pro jednotlivé ukazatele jsou uvedeny v kapitole 9.

3.6 Senzorické zkoušení na místě odběru

V letošním roce již polovina účastníků prováděla senzorické zkoušení odebíraného vzorku na místě (na rozdíl od loňských 5 účastníků z 22) a také většinou použili účastníci vhodné nádoby pro hodnocení pachu na místě odběru (250 ml nebo 500 ml, širokohrdlé). 4 z 12 účastníků plnilo tyto nádoby více než z 1/2, což není vhodné k dostatečnému protřepání vzorku.

3.7 Odběr pro mikrobiologický rozbor

Desinfekci kohoutku před odběrem pro mikrobiologický rozbor opálením nebo postřikem provedli všichni účastníci. Z toho opálení kohoutku provedli 4 účastníci, postřik roztokem na bázi chloru použil jeden účastník ostatní využili prostředek na bázi alkoholu. Po chemickém ošetření provedli účastníci také důkladné opláchnutí ústí kohoutku od zbytku činidel. Před odběrem si někteří účastníci umyli ruce případně použili sterilní rukavice.

Podle norem [4,6] se odběr vzorků pro mikrobiologický rozbor provádí do sterilní vzorkovnice (skleněné nebo plastové), obvykle se dává přednost sklu pro možnost jeho opětovného použití. Uzávěry mohou být skleněné nebo plastové pro skleněné vzorkovnice, pro plastové vzorkovnice ve formě zamačkávacích víček. Pro oba druhy vzorkovnic se mohou používat plastová či kovová víčka se závitem. Pokud je voda chlorována (což byl i případ vody odebírané v rámci tohoto kola zkoušení způsobilosti) musí vzorkovnice obsahovat činidlo k neutralizaci chloru (na každých 100 ml vzorku se přidává 0,1 ml 1,8 % pentahydrátu thiosíranu sodného) – přidáváno před sterilizací.

Během plnění vzorkovnice nesmí přijít část zátky, která je uvnitř vzorkovnice, s ničím do kontaktu. Při odběru vzorku je nutné ponechat ve vzorkovnici malý nezaplňný prostor, aby bylo možno před započítáním analýzy vzorek řádně protřepat. Po naplnění se vzorkovnice mají ihned neprodyšně uzavřít (až do otevření v laboratoři) a otvory se zátkou mají být kryty k ochraně před kontaminací, např. hliníkovou fólií.

Všichni účastníci použili sterilní vzorkovnice s předem přidaným dechloračním činidlem, které také správně plnili, tj. s ponecháním vzduchové bubliny a bez vyplachování.

3.8 Odběr pro biologický rozbor – mikroskopický obraz v pitné vodě

Odběr vzorků pro stanovení mikroskopického obrazu je vyžadován v případě úplného rozboru, v rámci kráceného rozboru pouze pokud je zdrojem povrchová voda, případně je možnost ovlivnění podzemní vody vodou povrchovou. Odběr řídí pravidly uvedenými v obecných odběrových normách a je upřesněn v ČSN 75 7712 [8]. Podle této normy mají být vzorkovnice plněny do 4/5 objemu a přepravovány a uchovávány ve tmě při teplotě 2 – 5 °C. Pokud je voda chlorována (což byl i případ vody odebírané v rámci tohoto kola PT) musí vzorkovnice obsahovat činidlo k neutralizaci chloru (na každých 100 ml vzorku se přidává 0,1 ml 1,8 % pentahydrátu thiosíranu sodného). Odběr do samostatných vzorkovnic předvedlo 7 účastníků (4x krácený rozbor, 3x úplný). Ostatní účastníci použili vzorek ze vzorkovnice pro stanovení mikrobiologických ukazatelů.

3.9 **Obratnost při práci**

Při kontrolování postupu odběru jednotlivými účastníky nebyly zaznamenány žádné výraznější problémy.

3.10 **Měření volného chloru na místě**

Účastníci prováděli všechny úkony na jednom odběrovém místě včetně stanovení volného chloru. Pořadí jednotlivých úkonů volili účastníci dle svých zvyklostí. Měření volného chloru na začátku (nebo ihned po odběru pro chemický rozbor) zvolila většina účastníků, 6 účastníků stanovovalo volný chlor na konci po odběru všech dílčích vzorků. Mezi odběry vzorku jednotlivými účastníky se prováděl odběr pro kontrolní stanovení volného chloru, viz. Kapitola 2.1.

K měření volného chloru byly nejčastěji používány přístroje Hach. Měření účastníkům nepůsobilo problémy. Účastníci měřili také volný chlor v uměle připraveném vzorku. Každý účastník obdržel dva samostatně připravené vzorky. Individuální vzorky pro každého účastníka připravoval organizátor nadávkováním komerčního standardu pro volný chlor do definovaného množství (10 ml odměřované automatickou pipetou) demineralizované vody v kyvetách účastníků. V grafu jsou rovněž uvedeny hodnoty stanovené organizátorem.

Ve stanovení volného chloru v reálném vzorku neuspěl účastník 1129, v umělém vzorku pak účastník 1183.

3.11 **Transport vzorků**

Všichni účastníci ukládali vzorky do termoboxů či termotašek s účinným chlazením nebo vzorky ukládají ihned do chlazeného prostoru automobilu. Většina účastníků také zaznamenává teplotu během transportu, obvykle pomocí dataloggeru.

3.12 **Kvalita záznamů o měření**

Protokoly jsou z laboratoří dobře připraveny tak, aby na místě odběru bylo potřeba minimum zápisu. Varianty nejčastějších případů jsou obvykle předepsány a vzorkaři na místě pouze vybírají z předepsaných možností. V některých případech stále chybí dostatečné místo pro záznam případných odchylek od standardních postupů, místo pro záznam o předání vzorku do laboratoře a podpis vzorkaře nechybělo na žádném protokolu. Doporučuje se, aby z protokolu o odběru bylo patrné, kdo kterou činnost prováděl (zvláště měření), je-li odběrová skupina vícečlenná, např. parařou u naměřené hodnoty. Většina laboratoří to již má zavedeno v běžné praxi.

4 **Statistická analýza**

Vztažná hodnota a vztažná odchylka

Pro stanovení volného chloru reálného vzorku byla vztažná hodnota a směrodatná odchylka k výpočtu z-skóre vypočítána z hodnot účastníků. Hodnoty byly rozděleny do tří souborů podle místa a data měření. Vztažná hodnota byla určena jako robustní průměr hodnot měřených účastníky. Cílová směrodatná odchylka jako robustní směrodatná odchylka ze souboru výsledků účastníků, u souboru dat z 2. odběrového místa byla odchylka rozšířena tak, aby procentuálně odpovídala odchylce z 1. odběrového místa.

Pro stanovení volného chloru uměle připraveného vzorku byla vztažná hodnota určena také jako robustní průměr hodnot účastníků, ten se statisticky neliší od koncentrace, na kterou byly vzorky připravovány. Vztažná odchylka byla také určena pomocí robustní statistiky.

Vztažné hodnoty a RSD pro jednotlivé ukazatele:

	x [mg/l]	σ [mg/l]
volný chlor – 22.3.2012	0,02	0,02
volný chlor – 26.3.2012 – odběrové místo 1	0,127	0,033
volný chlor – 26.3.2012 – odběrové místo 2	0,182	0,044
volný chlor – umělý vzorek	0,213	0,015

z-skóre

Uspěšnost laboratoří je vyhodnocována s použitím z-skóre, které je přiřazeno každému výsledku laboratoře a vypočtené podle vztahu:

$$z = \frac{X - x}{\sigma}$$

kdy X = koncentrace analytu zjištěná laboratoří
 x = vztažná hodnota (přijatá referenční hodnota)
 σ = cílová hodnota směrodatné odchylky

Z-skóre je interpretováno následujícím způsobem:

$ z \leq 2$	uspokojivé
$2 < z < 3$	sporné
$ z \geq 3$	nespokojivé

Z-skóre charakterizuje přesnost dat produkovaných laboratoří a je definováno jako systematická chyba laboratoře vztahená na cílovou hodnotu směrodatné odchylky.

5 Literatura

- [1] Vyhláška MZ č. 252/2004 Sb. v platném znění o hygienických požadavcích na pitnou a teplou vodu a četnost a rozsah kontroly pitné vody
- [2] ČSN EN ISO 5667-1 Jakost vod. Odběr vzorků. Část 1: Návod pro návrh programu odběru vzorků a pro způsoby odběru vzorků
- [3] ČSN EN ISO 5667-3 Jakost vod. Odběr vzorků. Část 3: Návod pro konzervaci vzorků manipulaci s nimi
- [4] ČSN ISO 5667-5 Jakost vod. Odběr vzorků. Část 5: Návod pro odběr vzorků pitné vody z úpraven vody a z vodovodních sítí
- [5] ČSN ISO 5667-14 Jakost vod. Odběr vzorků. Část 14: Pokyny k zabezpečení jakosti odběru vzorků vod a manipulace s nimi
- [6] ČSN EN ISO 19 458 Jakost vod. Odběr vzorků pro mikrobiologickou analýzu
- [7] ČSN 75 7342 Jakost vod. Stanovení teploty
- [8] ČSN 75 7712 Jakost vod. Biologický rozbor - Stanovení biosestonu
- [9] ČSN ISO 7393-2 Jakost vod. Stanovení volného a celkového chloru. Část 2: Kolorimetrická metoda s N,N-diethyl-1,4-fenylendiaminem pro běžnou kontrolu
- [10] ČSN 75 7554: Jakost vod – Stanovení vybraných polycyklických aromatických uhlovodíků (PAU) – Metoda HPLC s fluorescenčním, a metoda GC s hmotnostním detektorem
- [11] ČSN EN 1622: Jakost vod. Stanovení prahového čísla pachu (TON) a prahového čísla chuti (TFN)
- [12] TNV 75 7340: Jakost vod. Metody orientační senzoričké analýzy

6 Pořadí během odběru – souhrn

Id. lab	rozběr		1.	2.	3.	4.	5.
1114	KR- podzemní v.		čištění	desinfekce A	MB/B	chemie	chlor
1170	KR- podzemní v.		čištění	desinfekce A	chlor	chemie	MB/B
1155	KR- podzemní v.		čištění	chlor	chemie	desinfekce	MB/B
1180	KR- podzemní v.		desinfekce A	chemie	MB/B	chlor	
1198	KR- podzemní v.		desinfekce O	MB/B	chemie	chlor	
1227	KR- podzemní v.		chemie	chlor	desinfekce	MB/B	
1183	KR- podzemní v.		chlor	chemie	čištění	desinfekce	MB/B
1403	KR- podzemní v.		chlor	chemie	desinfekce	MB/B	
1245	KR- povrch.v.		čištění	desinfekce O	MB/B	chemie	chlor
1353	KR- povrch.v.		čištění	desinfekce A	chemie	MB/B	chlor
1188	KR- povrch.v.		čištění	chemie	chlor	desinfekce	MB/B
1326	KR- povrch.v.		čištění	chemie	chlor	desinfekce	MB/B
527	KR- povrch.v.		čištění	chlor	desinfekce A	chemie	MB/B
1402	KR- povrch.v.		chemie	chlor	desinfekce	MB/B	
810	KR- povrch.v.		chlor	chemie	desinfekce	MB/B	
1125	KR- povrch.v.		chlor	chemie	desinfekce	MB/B	
1129	úplný rozběr		čištění	chemie	chlor	desinfekce	MB/B
1187	úplný rozběr		čištění	chemie	chlor	desinfekce	MB/B
1404	úplný rozběr		čištění	chemie	desinfekce	MB/B	chlor
1124	úplný rozběr		čištění	chlor	chemie	desinfekce	MB/B
1146	úplný rozběr	kovy	čištění	chemie	chlor	desinfekce	MB/B
992	úplný rozběr		desinfekce A	chemie	chlor	MB/B	
978	úplný rozběr		chemie	chlor	desinfekce	MB/B	

Pořadí během odběru

KR – krácený rozběr

kovy – odběr pro stanovení Pb, Cu, Ni bez odtočení vody

čištění – očištění ústí kohoutku před odběrem (mechanické nebo isopropanolem)

chemie – odběr pro chemický rozběr

MB/B – odběr pro mikrobiologický a biologický rozběr

chlor – odběr pro stanovení volného chloru

desinfekce A – desinfekce alkoholovým přípravkem

desinfekce Cl – desinfekce chlorovým přípravkem

desinfekce O – desinfekce opálením

7 Před odběrem - souhrn

Id. lab	rozbor	odstranění perlátoru	Odběr pro Cu, Ni, Pb	Očištění kohoutku	Odtočení vody	desinfekce kohoutku	doba působení
1155	KR- podzemní v.	ano	ne - KR	mechanické	T	před MB/B	
1183	KR- podzemní v.	ano	ne - KR	bez očištění	T	před MB/B	
1227	KR- podzemní v.	ano	ne - KR	bez očištění	T	před MB/B	
1403	KR- podzemní v.	ano	ne - KR	bez očištění	T	před MB/B	
1114	KR- podzemní v.	ano	ne - KR	mechanické	T	postřik A	
1170	KR- podzemní v.	ano	ne - KR	mechanické	T	postřik A	méně než 1/2 min
1180	KR- podzemní v.	ano	ne - KR	bez očištění	T	postřik A	pár sekund
1198	KR- podzemní v.	ano	ne - KR		T	opálení	
810	KR- povrch.v.	ano	ne - KR	bez očištění	D	před MB/B	
1125	KR- povrch.v.	ano	ne - KR	bez očištění	T	před MB/B	
1188	KR- povrch.v.	ano	ne - KR	mechanické	T	před MB/B	
1326	KR- povrch.v.	ano	ne - KR	mechanické	T	před MB/B	
1402	KR- povrch.v.	ano	ne - KR	bez očištění	T	před MB/B	
527	KR- povrch.v.	ano	ne - KR	mechanické	T	postřik A	více než 1/2 min
1245	KR- povrch.v.	ano	ne - KR	mechanické	T	opálení	méně než 1/2 min
1353	KR- povrch.v.	ano	ne - KR	bez očištění	T	postřik A	více než 1/2 min
978	úplný rozbor	ano	ne	bez očištění	D	před MB/B	
1124	úplný rozbor	ano	ne	mechanické	T	před MB/B	
1129	úplný rozbor	ano	ne	mechanické	T	před MB/B	
1146	úplný rozbor	ano	ano	mechanické	T	před MB/B	
1187	úplný rozbor	ano	ne	mechanické	T	před MB/B	
1404	úplný rozbor	ano	ne	mechanické	D	před MB/B	
992	úplný rozbor	ano	ne	jinak	T	postřik A	pár sekund

Odběr pro Cu, Ni, Pb

ne – neprovedení odběru pro stanovení vybraných kovů (Cu, Ni, Pb) z prvního podílu bez odpuštění
ne - KR – neprovedení tohoto odběru z důvodu odběru v rozsahu kráceného rozboru

Odtočení vody

T – do ustálení teploty

D – po určitou dobu

Očištění kohoutku

mechanické – mechanické očištění kohoutku (např. gázou, kartáčkem apod.)

2-isopropanol – otření nebo postřik 2-isopropanolem

dezinfekce – provedení dezinfekce kohoutku na začátku odběru

bez – bez ošetření kohoutku (mimo dezinfekci, která byla provedena až před mikrobiologickým odběrem)

Desinfekce kohoutku

A – postřik/ponoření do přípravku na bázi alkoholu

Cl - postřik/ponoření do přípravku na bázi chloru

8 Měření teploty - souhrn

Id. lab	teploměr	dělení	způsob měření
527	digitální	0,1	do proudu
810	digitální	0,1	M nevytemp.
978	digitální	0,1	do proudu
992	digitální	0,1	do proudu
1114	digitální	0,1	do proudu
1124	digitální	0,1	N
1125	digitální	0,1	do proudu
1129	digitální	0,1	N
1146	digitální	0,1	do proudu
1155	digitální	0,1	do proudu
1170	digitální	0,1	do proudu
1180	digitální	0,1	do proudu
1183	digitální	0,1	do proudu
1187	digitální	0,1	do proudu
1188	digitální	0,1	N
1198	digitální	0,1	N
1227	digitální	0,1	do proudu
1245	digitální	0,1	N
1326	digitální	0,1	N
1353	digitální	0,1	do proudu
1402	digitální	0,1	do proudu
1403	digitální	0,1	do proudu
1404	digitální	0,1	do proudu

Způsob měření

N – teploměr v nádobě umístěné v proudu

M – teploměr mimo proud vody (nádobu vytemperovaná nebo nevytemperovaná)

9 Chemický odběr – souhrn

ZCHR	Thiosíran	Vzorkovnice	Objem (ml)	Konzervace	Vypláchnutí	Bublina	Označení
527		plast	1000	ne	ne	ne	ano
810		plast	1000	ne	ne	ne	ano
978		plast	1000	ne	ne	ne	ano
992		sklo	2x1000	ne	ano	ne	ano
1114		sklo	1000+500	ne	ano	ne	ano
1124		plast	2x1000	ne	ne	ne	ano
1125		plast	1000	ne	ano	ne	ano
1129		plast	2000	ne	ne	ne	ano
1155		plast	2x1000	ne	ano	ne	ano
1170		plast	1000	ne	ne	ne	ano
1180		plast	1000	ne	ne	ano	ano
1183		sklo	2x1000	ne	ano	ne	ano
1187		plast	1000	ne	ne	ne	ano
1188		plast	2x1000	ne	ano	ne	ano
1198		plast	1000	ne	ano	ne	ano
1227		plast	2000	ne	ne	ne	ano
1245		sklo	1000	ne	ne	ne	ano
1326		plast	1000	ne	ano	ne	ano
1353		plast	1000	ne	ne	ne	ano
1402		plast	1000	ne	ne	ne	ano
1403		plast	1000	ne	ne	ne	ano
1404		plast	1000	ne	ne	ne	ano

CHSK/TOC	Thiosíran	Vzorkovnice	Objem (ml)	Konzervace	Vypláchnutí	Bublina	Označení	pozn.
810		sklo	250	v lab	ne	ano	ano	CHSK
978		sklo	40	ne	ne	ne	ano	CHSK
978		sklo	40	ne	ne	ne	ano	TOC
992		sklo	100	ne	ano	ne	ano	TOC
1124		sklo	250	ne	ne	ne	ano	TOC
1125		sklo	300	ano	ne	ano	ano	TOC
1129		sklo	100	ano	ne	ano	ano	CHSK
1146		sklo	500	ano	ne	ano	ano	CHSK
1155		sklo	250	ano	ne	ano	ano	CHSK
1170		sklo	100	ano	ne	ano	ano	TOC
1180		sklo	250	ano	ne	ano	ano	TOC
1183		plast	2x250	ano	ne	ano	ano	TOC
1187		plast	100	v lab	ne	ano	ano	CHSK
1198		sklo	250	ne	ne	ano	ano	TOC
1227		sklo	250	ano	ne	ano	ano	TOC
1404		sklo	250	ano	ne	ne	ano	CHSK

kovy	Thiosíran	Vzorkovnice	Objem (ml)	Konzervace	Vypláchnutí	Bublina	Označení
527		plast	150	ano	ne	ano	ano
810		plast	250	v lab	ne	ano	ano
978		plast	250	ano	ne	ne	ano
992		plast	2x100	ano	ne	ano	ano
1114		plast	500	ano	ne	ano	ano
1124		plast	500	v lab	ne	ne	ano
1125		sklo	100	v lab	ne	ne	ano
1129		plast	1000	ano	ne	ano	ano
1146		sklo	1000+500	ano	ne	ano	ano
1155		plast	500	ano	ne	ano	ano
1187		plast	250	v lab	ne	ano	ano
1198		sklo	150	ano	ne	ano	ano
1227		plast	250	ano	ne	ano	ano
1245		plast	100	ano	ne	ano	ano
1402		plast	250	ano	ne	ano	ano
1403		plast	250	ano	ne	ano	ano
1404		plast	100	ano	ne	ano	ano

senzorika	Thiosíran	Vzorkovnice	Objem (ml)	Konzervace	Vypláchnutí	Bublina	Označení
527		sklo	500	ne	ne	ne	ano
978		sklo	250	ne	ne	ne	ano
992		sklo	1000	ne	ano	ne	ano
1114		sklo	1000	ne	ne	ne	ano
1124		sklo	1000	ne	ano	ne	ano
1146	ano	sklo	1000	ne	ano	ne	ano
1170		sklo	500	ne	ne	ano	ano
1180		sklo	500	ne	ne	ne	ano
1187		sklo	1000	ne	ne	ne	ano
1188	ano	sklo	1000	ne	ano	ne	ano
1198		sklo	1000	ne	ne	ne	ano
1326		sklo	1000	ne	ne	ne	ano
1402		sklo	250	ne	ne	ne	ano
1403		sklo	250	ne	ne	ne	ano
1404		sklo	2x250	ne	ne	ne	ano

PAU	Thiosíran	Vzorkovnice	Objem (ml)	Konzervace	Vypláchnutí	Bublina	Označení
978	ne	sklo	1000	ne	ne	ne	ano
992	ano	sklo	2000	ne	ne	ne	ano
1124	ne	sklo	2000	ne	ne	ne	ano
1129	ne	sklo	1000	ne	ne	ne	ano
1146	ne	sklo	1000	ne	ne	ne	ano
1187	ne	sklo	2000	ne	ne	ne	ano
1404	ano	sklo	1000	ne	ne	ano	ano

TOL	Thiosíran	Vzorkovnice	Objem (ml)	Konzervace	Vypláchnutí	Bublina	Označení
978	ne	sklo	2x30	ne	ne	ne	ano
992	ano	sklo	40+100	ne	ano	ne	ano
1124	ano	sklo	1000	ne	ne	ne	ano
1129	ne	sklo	1000	ne	ne	ne	ano
1146	ne	sklo	30	ne	ne	ne	ano
1187	ne	sklo	40+30	ne	ne	ne	ano
1404	ano	sklo	1000	ne	ne	ne	ano

pesticidy	Thiosíran	Vzorkovnice	Objem (ml)	Konzervace	Vypláchnutí	Bublina	Označení
992	ano	sklo	1000	ne	ne	ne	ano
1124	ne	sklo	2000	ne	ne	ne	ano
1129	ne	sklo	2x20	ne	ne	ne	ano
1146	ne	sklo	1000	ne	ne	ne	ano
1404	ano	sklo	1000	ne	ne	ano	ano

kyanidy	Thiosíran	Vzorkovnice	Objem (ml)	Konzervace	Vypláchnutí	Bublina	Označení
978		sklo	250	ano	ne	ne	ano
992		plast	500	ano	ne	ano	ano
1124		plast	500	ano	ne	ne	ano
1129		plast	500	ano	ne	ano	ano
1146		sklo	1000	ano	ne	ano	ano
1187		plast	250	ano	ne	ano	ano

železo	Thiosíran	Vzorkovnice	Objem (ml)	Konzervace	Vypláchnutí	Bublina	Označení
1129		plast	500	ano	ne	ano	ano
1180		plast	100	ano	ne	ano	ano
1170		plast	250	ano	ne	ano	ano
1183		plast	2x1000	ano	ne	ano	ano

rtuť	Thiosíran	Vzorkovnice	Objem (ml)	Konzervace	Vypláchnutí	Bublina	Označení
978		sklo	100	ano	ne	ano	ano
992		sklo	100	v lab	ano	ne	ano
1124		sklo	100	v lab	ne	ne	ano
1129		sklo	500	ano	ne	ano	ano
1146		sklo	100	ano	ne	ano	ano
1187		sklo	150	ano	ne	ano	ano
1404		sklo	200	ano	ne	ano	ano

zákal	Thiosíran	Vzorkovnice	Objem (ml)	Konzervace	Vypláchnutí	Bublina	Označení
810		sklo	100	ne	ne	ne	ano
1227		sklo	250	ne	ne	ne	ano

fluoridy	Thiosíran	Vzorkovnice	Objem (ml)	Konzervace	Vypláchnutí	Bublina	Označení
978		plast	330	ne	ne	ne	ano
1187		sklo	200	ne	ne	ne	ano

bromičnany	Thiosíran	Vzorkovnice	Objem (ml)	Konzervace	Vypláchnutí	Bublina	Označení
992		sklo	100	v lab	ano	ne	ano
1146		sklo	500	ne	ne	ano	ano
1187		sklo	250	ne	ne	ne	ano
1404		sklo	100	ne	ne	ne	ano

pH	Thiosíran	Vzorkovnice	Objem (ml)	Konzervace	Vypláchnutí	Bublina	Označení
1146		sklo	100	ne	ne	ne	ano
1170		plast	100	ne	ne	ano	ano
1180		plast	250	ne	ne	ne	ano

10 Senzorické zkoušení na místě – souhrn

Id. lab	Senzorické zkoušení	vzorkovnice pro pach	vypláchnutí	naplnění	porovnávací voda	zkoušení chuti na místě
810		250 ml široké hrdlo	ano	cca 1/3	ano	ano
978		250 ml široké hrdlo	ne	více než 1/2	ne	ne
1125		250 ml široké hrdlo	ano	více než 1/2	ano	ano
1129		500 ml široké hrdlo	ano	cca 1/3	ano	ano
1146		250 ml široké hrdlo	ano	cca 1/3	ano	ano
1187		250 ml široké hrdlo	ne	cca 1/3	ano	ano
1188		250 ml úzké hrdlo	ne	cca 1/3	ano	ano
1198		500 ml široké hrdlo	ano	1/2	ano	ne
1245		250 ml široké hrdlo	ano	více než 1/2	ne	ne
1326		250 ml úzké hrdlo	ne	cca 1/3	ano	ano
1353		250 ml široké hrdlo	ano	více než 1/2	ne	ano
527	pouze v laboratoři					
992	pouze v laboratoři					
1114	pouze v laboratoři					
1124	pouze v laboratoři					
1155	pouze v laboratoři					
1170	pouze v laboratoři					
1180	pouze v laboratoři					
1183	pouze v laboratoři					
1227	pouze v laboratoři					
1402	pouze v laboratoři					
1403	pouze v laboratoři					
1404	pouze v laboratoři					

Výplach

ano – před zkoušením vypláchnutí vzorkovnice

ne – zkoušení pachu vzorku bez vypláchnutí vzorkovnice

11 Mikrobiologický odběr – souhrn

Id. lab	vzorkovnice	sterilní vzorkovnice	dechlorace předem	vypláchnutí vzorkovnice	ponechání bubliny	sterilní zacházení	označená vzorkovnice
527	plastová	ano	ano	ne	ano	ano	ano
810	skleněná	ano	ano	ne	ano	ano	ano
978	skleněná	ano	ano	ne	ano	ano	ano
992	skleněná	ano	ano	ne	ano	ano	ano
1114	skleněná	ano	ano	ne	ano	ano	ano
1124	skleněná	ano	ano	ne	ano	ano	ano
1125	skleněná	ano	ano	ne	ano	ano	ano
1129	skleněná	ano	ano	ne	ano	ano	ano
1146	skleněná	ano	ano	ne	ano	ano	ano
1155	skleněná	ano	ano	ne	ano	ano	ano
1170	skleněná	ano	ano	ne	ano	ano	ano
1180	skleněná	ano	ano	ne	ano	ano	ano
1183	skleněná	ano	ano	ne	ano	ano	ano
1187	skleněná	ano	ano	ne	ano	ano	ano
1188	skleněná	ano	ano	ne	ano	ano	ano
1198	skleněná	ano	ano	ne	ano	ano	ano
1227	skleněná	ano	ano	ne	ano	ano	ano
1245	skleněná	ano	ano	ne	ano	ano	ano
1326	skleněná	ano	ano	ne	ano	ano	ano
1353	skleněná	ano	ano	ne	ano	ano	ano
1402	skleněná	ano	ano	ne	ano	ano	ano
1403	skleněná	ano	ano	ne	ano	ano	ano
1404	skleněná	ano	ano	ne	ano	ano	ano

12 Biologický odběr – souhrn

Id. lab	rozběr	vzorkovnice	vypláchnutí vzorkovnice	dechlorace předem	ponechání bubliny	označená vzorkovnice
1114	KR- podzemní v.					
1180	KR- podzemní v.					
1183	KR- podzemní v.					
1198	KR- podzemní v.					
1227	KR- podzemní v.					
1403	KR- podzemní v.					
1155	KR- podzemní v.					
1170	KR- podzemní v.					
527	KR- povrch.v.	společná pro MB uk.				
810	KR- povrch.v.	společná pro MB uk.				
1125	KR- povrch.v.	společná pro MB uk.				
1402	KR- povrch.v.	společná pro MB uk.				
1188	KR- povrch.v.	plastová	ne	ano	ano	ano
1245	KR- povrch.v.	skleněná	ne	ano	ano	ano
1326	KR- povrch.v.	plastová	ne	ano	ano	ano
1353	KR- povrch.v.	skleněná	ne	ano	ano	ano
978	úplný rozběr	společná pro MB uk.				
992	úplný rozběr	společná pro MB uk.				
1124	úplný rozběr	společná pro MB uk.				
1146	úplný rozběr	společná pro MB uk.				
1187	úplný rozběr	plastová	ne	ano	ano	ano
1129	úplný rozběr	plastová	ne	ano	ano	ano
1404	úplný rozběr	plastová	ne	ano	ano	ano

Rozběr

KR-podzemní – odběr vzorku pro krácený rozběr z podzemní vody

KR-povrchová – odběr vzorku pro krácený rozběr z povrchové vody

Společně pro MB (mikrobiologický rozběr)

ano – vzorek odebrán do jedné vzorkovnice pro společný mikrobiologický a biologický rozběr

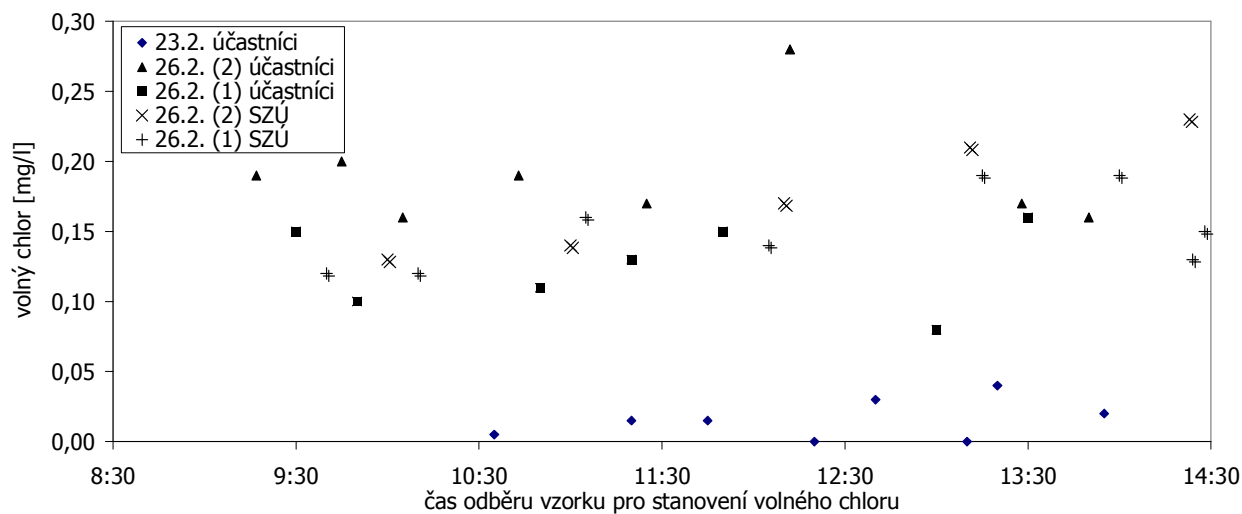

13 Měření volného chloru – souhrn

Id. lab	použitý přístroj	odpovědnost za měření	začátek měření	naměřená hodnota
Brno 22.3.2012				
1187	Hach	ano	10:35	< 0,01
1188	Hach	ano	11:20	< 0,03
810	Hach	ano	11:45	< 0,03
1402	Hach	ano	12:20	0,00
1403	Hach	ano	12:40	0,03
1114	Hach	ano	13:10	0,00
1326	Hach	ano	13:20	0,04
978	Hach	ano	13:55	0,02
Praha 26.3.2012, odběrové místo 1				
1146	Hach	ano	9:30	0,15
527	Hach	ano	9:50	0,10
1180	Hach	ano	10:50	0,11
1198	Hach	ano	11:20	0,13
1404		ano	11:50	0,15
1125	Hach	ano	13:00	0,08
992	Hach	ano	13:30	0,16
Praha 26.3.2012, odběrové místo 2				
1183	Hach	ano	9:17	0,19
1155	Hach	ano	9:45	0,20
1353	Hach	ano	10:05	0,16
1170	Hach	ano	10:43	0,19
1124	Hach	ano	11:25	0,17
1129	Hach	ano	12:12	0,28
1245	Hach	ano	13:28	0,17
1227	Hach	ano	13:50	0,16

14 Výsledky měření volného chloru – grafy

Obrázek 1: Měření volného chloru – reálný vzorek vodovodní vody

Tabulka Z-score pro volný chlor - vodovodní voda

účastník

V	lab	výsledek (mg/l)	z-score	-4	-3	-2	-1	0	1	2	3	4
Brno 23.2.2012												
X	1402	0,00	-0,75									
X	1114	0,00	-0,75									
X	1187	< 0,01	-0,75									
X	978	0,02	0,00									
X	1188	< 0,03	-0,25									
X	810	< 0,03	-0,25									
X	1403	0,03	0,50									
X	1326	0,04	1,00									
Praha 26.2.2012 - odběrové místo 1												
X	1125	0,08	-1,42									
X	527	0,10	-0,81									
X	1180	0,11	-0,50									
X	1198	0,13	0,11									
X	1146	0,15	0,72									
X	1404	0,15	0,72									
X	992	0,16	1,02									
Praha 26.2.2012 - odběrové místo 2												
X	1353	0,16	-0,49									
X	1227	0,16	-0,49									
X	1124	0,17	-0,27									
X	1245	0,17	-0,27									
X	1183	0,19	0,19									
X	1170	0,19	0,19									
X	1155	0,20	0,42									
?	1129	0,28	2,23									

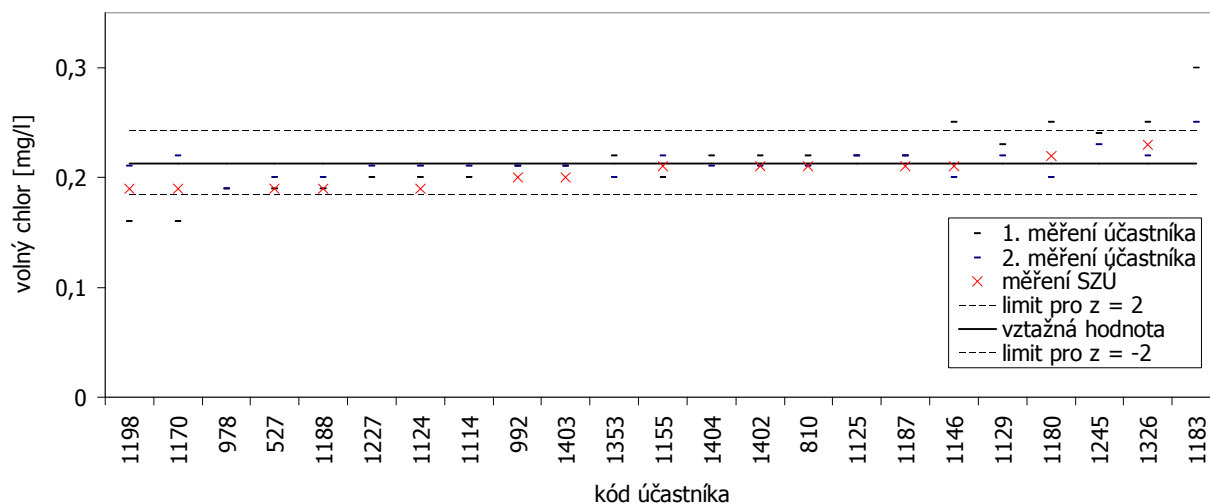
počet laboratoří: 25
z toho vyhovuje: 23
z toho nevhovuje: 2

vztažná hodnota: 0,02 mg/l
vztažná odchylka: 0,02 mg/l
interval správných hodnot: 0 - 0,04 mg/l

vztažná hodnota: 0,127 mg/l
vztažná odchylka: 0,033 mg/l
interval správných hodnot: 0,06 - 0,19 mg/l

vztažná hodnota: 0,182 mg/l
vztažná odchylka: 0,044 mg/l
interval správných hodnot: 0,094 - 0,27 mg/l

Obrázek 2: Měření volného chloru – umělý vzorek

Tabulka Z-score pro volný chlor - umělý vzorek

V	lab	výsledek (mg/l)	z-score	účastník										
				-4	-3	-2	-1	0	1	2	3	4		
X	1198	0,19	-1,89											
X	1170	0,19	-1,56											
X	978	0,19	-1,56											
X	527	0,20	-1,22											
X	1188	0,20	-1,22											
X	1227	0,21	-0,55											
X	1124	0,21	-0,55											
X	992	0,21	-0,21											
X	1403	0,21	-0,21											
X	1353	0,21	-0,21											
X	1155	0,21	-0,21											
X	1404	0,22	0,12											
X	1402	0,22	0,12											
X	810	0,22	0,12											
X	1125	0,22	0,46											
X	1114	0,22	0,46											
X	1187	0,22	0,46											
X	1146	0,23	0,79											
X	1129	0,23	0,79											
X	1180	0,23	0,79											
X	1245	0,24	1,46											
X	1326	0,24	1,46											
!	1183	0,28	4,15											

počet laboratoří: 23
z toho vyhovuje: 22
z toho nevyhovuje: 1

vztažná hodnota: 0,2132 mg/l
vztažná odchylka: 0,0149 mg/l
interval správných hodnot: 0,19 - 0,24 mg/l

15 Soupis úspěšnosti účastníků

Id lab.	odběr vzorků pitné vody	stanovení volného chloru reálný vzorek	stanovení volného chloru umělý vzorek
527	+	●	●
810	+	●	●
978	+	●	●
992	+	●	●
1114	+	●	●
1124	+	●	●
1125	+	●	●
1129	+	⊙	●
1146	+	●	●
1155	+	●	●
1170	+	●	●
1180	+	●	●
1183	+	●	○
1187	+	●	●
1188	+	●	●
1198	+	●	●
1227	+	●	●
1245	+	●	●
1326	+	●	●
1353	+	●	●
1402	+	●	●
1403	+	●	●
1404	+	●	●

Legenda

- z-skóre $|z| \leq 2$
- ⊙ z-skóre $2 < |z| < 3$
- z-skóre $|z| \geq 3$
- nevyhovuje
- + vyhovuje